

Unitat 8. Morfologia verbal II

1. Formes no personals

Les formes no personals del verb no tenen els morfemes de nombre, persona i temps, i són l'infinitiu, el gerundi i el participi.

Infinitiu

L'infinitiu és una forma no personal del verb, independentment de qualsevol matís temporal, que pot tenir el valor d'un substantiu. Morfològicament no presenta problemes. No obstant això, és convenient tenir en compte que hi ha alguns verbs que en el parlar col·loquial presenten formes d'infinitiu no normatives, cosa que comporta, fins i tot, el risc d'associar-los a una conjugació errònia.

A tall d'exemple, podem recordar que no tots els verbs que en castellà acaben en **-ecer** tenen un equivalent valencià que acaba en **-éixer**:

afavorir (i no *favoréixer)	fer-se de dia (i no *amanéixer)
apetir (i no *apetéixer)	florir (i no *floréixer)
compadir (i no *compadéixer)	prevaler (i no *prevaléixer)
encarir (i no *encaréixer)	rejuvenir (i no rejuvenéixer)
envellir (i no *envelléixer)	resplendir (i no resplendéixer)
ennegrir (i no *ennegréixer)	romandre (i no *permanéixer)
enrogir (i no *enrogéixer)	perir (i no *peréixer)
emblanquir (i no *emblanquéixer)	pertànyer (i no *pertenéixer)
esdevenir (i no *acontéixer)	

Només acaben en **-éixer**: conéixer, meréixer, paréixer, aparéixer, créixer, péixer, nàixer (néixer).

D'altra banda, alguns verbs acabats en **-ir** en castellà, i que són per tant de la tercera conjugació, en valencià acaben en **-er** o **-re**, i són per tant de la segona, com ara alguns verbs acabats en **-cloure** (*concloure, recloure, incloure...*), en **-metre** (*remetre, permetre, ometre, admetre...*), els derivats de **-córrer** (*ocórrer, recórrer, escórrer, incórrer...*), **batre** i derivats (*rebatre, combatre,...*), els derivats de **fondre** (*confondre, difondre, infondre,...*), els derivats de **rompre** (*irrompre, interrompre, ...*) i els acabats en **-ebre** (*concebre, rebre, percebre...*). Consegüentment els conjugarem com a verbs de la segona conjugació, no de la tercera, i així direm:

nosaltres batem (no *batim)

se m'ocorre (i no *se m'ocorreix)

Ex1. Subratlleu les incorreccions verbals que trobeu en les frases següents i esmeneu-les:

- A. El viatge va transcurrir sense problemes. transcórrer
- B. D'ara endavant aquestes terres et perteneixen. _____
- C. No vull que m'interrumpesques quan parle. _____
- D. Em va rebatir tots els arguments. _____
- E. Sempre que emiteix aquest radioafecionat, s'interrompeix la nostra emissió. _____
- F. Nosaltres no batim l'ou tan fort. _____
- G. El congrés encara està debatint la moció. _____
- H. No admitiran cap reclamació més. _____
- I. Espere que no se li ocorrisca venir a visitar-me. _____
- J. Nosaltres hi incluïm un full d'informació. _____
- K. No infundesques por als xiquets, per favor! _____

Ex2. Escriuiu l'infinitiu derivat com indica l'exemple:

1. Fer tornar **roig**: _____

2. Causar **orgull**: _____

3. Fer més **lent**: _____

4. Causar **vergonya**: _____

5. Fer més **cara** una cosa: _____

6. Fer més **barata** una cosa: _____

7. Gaudir del **sabor**: _____

8. Causar **dolor**: _____

9. Fer més **bell**: _____

10. Fer tornar **negre**: _____

11. Fer més **lleuger**: _____

12. Fer més **dolç**: _____

13. Fer-se **vell**: _____

14. Causar **resplendor**: _____

REMARQUES

1. Article davant l'infinitiu. Recordeu (vegeu unitat 3) que normalment l'infinitiu no admet l'article davant.

*No haver-ho vist ha estat un problema (*El no haver-ho vist ha estat un problema).*

*Fumar és dolent per a la salut (*El fumar és dolent per a la salut).*

Cal tenir en compte, però, que de vegades l'infinitiu funciona com un autèntic substantiu (berenar, dinar, esmorzar, sopar, riure, somriure, viure, voler, etc.). En aquests casos sí que pot anar precedit d'un article o d'un altre determinant.

L'esmorzar és un dels meus àpats preferits.

2. Recordeu que no podem fer servir l'infinitiu per donar ordres. Utilitzarem en aquest cas l'imperatiu.

*Tanqueu la porta (*Tancar la porta)*

El gerundi

El gerundi és la forma no personal del verb que pot tenir la funció d'un adverb, d'un participi o d'un adjectiu.

Heu d'anar alerta, pel que fa al gerundi, en els punts següents:

1. El gerundi expressa sempre un temps **simultani** o **anterior** al del verb principal. Per tant l'ús del gerundi amb valor de posterioritat és incorrecte. En aquest cas s'ha de substituir per una oració coordinada.

Ex.: *Vaig tenir un accident, trencant-me la cama

(És incorrecta, perquè primer va tenir l'accident i després, a conseqüència d'aquest, es va trencar la cama).

La forma correcta seria: **Vaig tenir un accident i em vaig trencar la cama.**

2. Els gerundis dels verbs velaritzats **no** porten **-gu-** ni **-qu-** en el radical. Per tant cal evitar en el registre estàndard alguns gerundis velaritzats que apareixen en la parla col·loquial. Així direm **bevent** (no ***beguent**), **coneixent** (no ***coneguent**), **plovent** (no ***ploguent**), **corrent** (no ***correguent**), etc.

3. Verbs que acaben en **-ure**:

.Verbs com **beure**, **escriure**, **ploure** o **viure**, canvien la U per una V. Ex. **bevent**, **escrivint**, **plovent**, **vivint**.

.Altres verbs simplement, perden la -U-: **cloure**: **cloent**, **coure**: **coent**, **riure**: **rient**.

.Finalment hi ha alguns verbs en què la -U- es transforma en una -I- consonàntica (encara que també són admissibles en registres poc formals les formes sense -I-):

creure: creient o creent

traure: traient o traent

caure: caient o caent

veure: veient o veent

Ex3. Subratlleu tots els gerundis que apareixen en el text següent i classifiqueu-los d'acord amb el quadre que hi ha a continuació, segons siguen de la primera, la segona o la tercera conjugació:

Llegint i escrivint es poden experimentar noves emocions. Són —ja ho sabem, ai!— operacions que no estan de moda. Contínuament estan llançant-nos, des dels mitjans de comunicació social, responsables de crear aquesta moda, estímuls que inviten a formes de vida fàcils, submises i idiotitzants. Estan venent-nos ara i adés falses fórmules de felicitat que passen irremissiblement pels terrenys de la imbecil·litat més estricta. I això, per què? A qui beneficia? D'entrada, a l'engranatge capitalista: llegir i escriure són vicis barats, massa barats per al sistema de consum. I endemés, llegint i escrivint els individus acaben reflexionant, pensant, traient conclusions, entenent qui els mana i amb quines finalitats. Massa riscos per als qui tenen la paella pel mànec... La llibertat, la vertadera llibertat —la que es construeix aprenent, adquirint coneixement, accedint a la informació— és perillosa. Sobretot per als qui en volen tenir el monopoli i rendibilitzar-lo econòmicament: els qui practiquen la forma més mesquina del poder.

1a conjugació	2a conjugació	3a conjugació
		Llegint,

Com podeu comprovar, tot i que hi ha alguna excepció, els gerundis es formen afegint les desinències **-ant**, **-ent**, **-int** als radicals, segons siguen verbs de la primera, segona o tercera conjugació respectivament.

Ex4. Escriuiu al costat dels infinitius següents la forma de gerundi corresponent:

A. Aparéixer:	H. Dir: _____	
<u>apareixent</u>	I. Dur: _____	P. Riure: _____
B. Beure: _____	J. Meréixer _____	Q. Saber: _____
C. Cabre: _____	K. Haver: _____	R. Ser: _____
D. Caure: _____	L. Moure: _____	S. Tenir: _____
E. Coure: _____	M. Poder: _____	T. Traure: _____
F. Creure: _____	N. Ploure: _____	U. Viure: _____
G. Deure: _____	O. Prendre: _____	

Ex5. Empleneu-ne els buits amb les formes de gerundi corresponents als verbs que hi ha entre parèntesis:

1. Em van explicar que la mèdium estava escrivint (ESCRIURE) automàticament induïda per un esperit.
2. Segons la iridiologia, _____(VEURE) l'iris d'una persona es pot saber si té alguna malaltia.
3. _____-te (CONÉIXER), no és estrany que cregues en aparicions.
4. Estava _____ (PLOURE) quan començarem la sessió d'espiritisme.
5. No ens ho podíem creure: l'adolescent estava _____ (MOURE) objectes amb el poder de la ment.
6. Vivia feliç _____ (CREURE) fermament que hi havia una altra vida més enllà de la mort.

7. Els albiraments d'ovnis estan _____ (SER) més freqüents cada vegada.
8. L'espectre estava _____ (PRENDRE) forma humana davant dels nostres ulls aterrits.

Ex4. Esmeneu, si cal, les construccions de gerundi següents:

1. Eixirem havent acabat de veure la pel·lícula. _____
2. Li vam escriure, contestant-nos ell l'endemà mateix. _____
3. M'ho deia tot plorant. _____
4. Sempre estudiava escoltant música. _____
5. Va beure molt, havent-lo d'acompanyar a casa. _____
6. Va tenir un accident, morint a les vint-i-quatre hores. _____
7. Caigué per l'escala no fent-se res. _____
8. El metge l'ha visitat, canviant-li la medicació. _____
9. Se li trencà la direcció, anant a topar contra un arbre. _____
10. Li entrà un atac menjant-se un pastís. _____

El participi

El participi és una forma no personal del verb, variable únicament segons el gènere i el nombre. Aquesta forma és especialment important en la flexió verbal per tal com forma part de temps compostos: **he menjat**, **havies volgut**, **hauràs fet...** En els verbs regulars, el participi es forma amb les desinències següents:

1a conjugació	2a conjugació	3a conjugació
-at, -ada, -ats, -ades	-ut, -uda, -uts, -udes	-it, -ida, -its, -ides

Ex5. Ompliu la graella següent amb les formes de participi corresponents:

Infinitius	Participis			
	Masc. sing.	Fem. sing.	Masc. pl.	Fem. pl.
aprendre				
dur				
sofrir				
imprimir				
beure				
ploure				
resoldre				
respondre				
extraure				

Ex6. Poseu el participi dels infinitius entre parèntesis en les frases següents:

1. Ja han _____ (APARÉIXER) així, de cop i volta.
2. Ja han _____ (VENDRE) la casa.
3. Sempre han _____ (PERTÀNYER) a aquella associació.
4. M'ha _____ (OFERIR) un treball molt bo.
5. Si ho haguera _____ (SABER) abans no ho hauria _____ (FER).
6. M'he _____ (ESTRÉNYER) una mica la falda. Què et sembla?
7. Hi ha _____ (CABER) tot, a la maleta?
8. Ja has _____ (MOLER) el café?
9. Ha _____ (SER) un sopar meravellós.
10. Has _____ (RESOLDRE) molt bé el problema.

- 11.M'ha _____ (OBRIR) la porta de seguida i m'han _____ (ATENDRE) molt correctament.
- 12.És una llàstima però el teu alumne no ha _____ (RESPONDRE) totes les preguntes.
- 13.Fa uns minuts que hem _____ (REBRE) el teu paquet.
- 14.No li guanye mai als escacs, però avui l'he _____ (VÉNCER).
- 15.Com ha _____ (CRÉIXER) el teu fill!
- 16.Ha _____ (COMETRE) un gran error i ara no sap què fer.
- 17.Han _____ (RETENIR) tots els ostatges.
- 18.M'han _____ (PROMETRE) que m'ho enviaran prompte?
- 19.No sé per què has _____ (CÓRRER) tant.
- 20.Em pensava que ja li havies _____ (ESCRIURE).
- 21.Ha _____ (TRAURE) la millor nota de tota la classe.
- 22.No hi ha llum perquè s'ha _____ (FONDRE) la bombeta.
- 23.Si has _____ (VOLER) aclarir-nos els dubtes, no ho has _____ (ACONSEGUIR).
- 24.L'acusada ha estat _____ (ABSOLDRE).
- 25.No has _____ (ENCENDRE) el foc encara?
- 26.Han _____ (ESTABLIR) uns criteris d'avaluació nous.
- 27.Maria ha _____ (COMPONDRE) una cançó preciosa per al festival.
- 28.Disculpe, crec que m'ha _____ (CONFONDRE) amb una altra persona.
- 29.Encara no has _____ (IMPRIMIR) el treball? Doncs ja ho hauries d'haver _____ (FER)!
- 30.L'arròs encara no s'ha _____ (COURE).

CONCORDANÇA DEL PARTICIPI

En els temps compostos del verb (formats pel verb auxiliar i el participi), quan el complement directe és un pronom feble de tercera persona (la, les, els, en), és recomanable que el participi faça la concordança en gènere i en nombre. Ex.:

Han donat el vistiplau a l'informe → l'han donat

Han donat l'adreça a tothom → l'han donada

Han fet els exercicis de rehabilitació? → els han fets?

Heu fet ja les classes? → les heu fetes ja?

Heu portat maduixes? → n'heu portades?

Hem comprat entrepans → n'hem comprats

Ex7. A continuació teniu unes frases que tenen fetes les substitucions dels complements directes per pronoms febles. Però qui ho ha fet s'ha oblidat de la concordança. Esmeneu-les, tot tenint en compte els antecedents que apareixen entre parèntesis:

1. Quim, l'has tancat bé? (la finestra). _____
2. L'he cuit bé? (la truita). _____
3. L'han imprés a Castelló (la revista). _____
4. Els han escrit a mà (els llibres). _____
5. Si ja les han dut curtes (les faldilles), per què ara no volen dur-les? _____
6. L'últim mes n'han retransmés moltes (competicions). _____
7. L'han inclòs en la llista d'espera (a ella). _____
8. Els han exclòs de l'oposició (els meus amics). _____
9. Les han rebut obertes (les cartes). _____
10. L'han extret de la biblioteca (la informació). _____

Ex8. Com a recapitulació final, ompliu els buits de les frases següents amb les formes adequades dels verbs que hi ha entre parèntesis:

1. L'acusat afirma que ell no ha _____ (COMETRE) el robatori.
2. L'oposició es passa el dia _____ (REBATRE) les decisions del govern.
3. Aquesta millora no _____ (ENCARIR) el preu final del producte.
4. Si vosaltres _____ (ESTAR) quiets, no us passarien tantes desgràcies.
5. Quan els meus amics anaven al col·legi no _____ (ENTENDRE) les equacions de segon grau.
6. A causa de la mudança han estat _____ (MOURE) tots els mobles de la casa.
7. Ja fa molt de temps que no ha _____ (PLOURE) com ho ha fet avui.
8. Abans de construir el gratacel ell _____ (VEURE) la platja des del balcó.
9. Mira que li ho hem deixat clar, però ell no ha _____ (PERCEBRE) la nostra intenció.
10. Si _____ (PODER), aniria al viatge però, sentint-ho molt ara no _____ (PODER) anar-hi.
11. Que bé ho passàveu abans! _____ (RIURE) de tot el que us contaven.
12. Esperequetu _____ (DUR) totes les seines.
13. Has de ser més independent. Ha arribat l'hora que tu no _____ (DEPENDRE) dels teus pares.
14. No _____ (CALDRE) que vinguéreu tan tard.
15. Si tu _____ (BEURE) més aigua et trobaries millor.
16. El cantant estava molt simpàtic, ell _____ (AGRAIR) totes les mostres d'estima.
17. Jo, ara mateix, no _____ (VOLER) examinar-me.
18. Ells sempre fan el mateix, i encara no han _____ (RESOLDRE) cap problema.
19. Ma mare no vol que jo _____ (EIXIR) a passejar perquè està _____ (PLOURE) amb molta força.

2. Perífrasis verbals

Una perífrasi és la unió de dos verbs que formen un únic nucli verbal. El primer dels verbs es conjuga en el temps i la persona corresponents, i té caràcter **auxiliar**. El segon verb, anomenat en aquest cas **principal**, és el que aporta el significat bàsic que es vol expressar i té forma no personal (infinitiu, gerundi o participi).

Entre les perífrasis usuals que presenten més interferències en relació al castellà cal destacar les d'obligació, de probabilitat i d'imminència:

Perífrasi d'obligació

Quan es vol expressar l'acció del verb com una obligació personal, que un subjecte concret ha de complir, usem la perífrasi **haver de + infinitiu**. És a dir, el temps que calga del verb **haver** seguit de la preposició **de** i l'infinitiu del verb que es conjuga. També podem utilitzar la perífrasi **caldre + que + subjuntiu** per expressar l'obligació personal. Vegem:

- **Haver de + infinitiu**

He de fer una telefonada d'ací a una hora.

Hauré de fer els exercicis.

Hauríeu d'aprendre informàtica.

- **Caldre + que + subjuntiu**

Cal que l'alumnat assoleisca un mínim de coneixements.

Cal que visitem els nostres pares demà.

L'obligació impersonal (sense un subjecte concret) s'expressa amb:

- **Haver-se de + infinitiu:**

S'ha de fer complir la llei.

- **Caldre + infinitiu:**

Cal llegir els periòdics per a estar informat.

CAL EVITAR

Les construccions castellanitzants:

- ~~*tenir que + infinitiu~~
- ~~*haver hi que + infinitiu~~
- ~~*ser precis + infinitiu~~
- ~~*deure de + infinitiu~~

Així, frases com aquestes:

- Hay que hacerlo pronto
- Es preciso que llegue

Hauríem de traduir-les de la manera següent:

- Cal fer-ho; S'ha de fer (~~*Hi ha que fer-ho~~)
- És necessari que arribe (~~*És precis que arribe~~)

Ex9. Repetiu les frases imperatives següents, canviant el verb i transformant-les en perífrasis d'obligació.

1. Beveu aigua _____
2. Escriviu una carta _____
3. Estigueu quiets _____
4. V osté, estudie molt _____
5. Tanquem la porta _____
6. Faça la faena _____
7. Trau el llibre _____
8. Cus el forat del calcetí _____
9. Menja-t'ho tot _____
10. Ix d'ací! _____

FORMA PERSONAL		FORMA IMPERSONAL	
haver de + infinitiu	cal que +subjuntiu	s'ha de + infinitiu	cal + infinitiu
Heu de beure aigua.	Cal que begueu aigua.	S'ha de beure aigua.	Cal beure aigua.

Ex6. Ompliu els buits amb les perífrasis d'obligació en el temps que convinga:

1. Si voleu eixir _____ obrir la porta.
2. Els qui _____ inscriure, que vinguen.
3. _____ arribar ahir, però arribarà avui.
4. Tota aquesta faena, l'_____ de fer demà, perquè avui no podran.
5. Els qui _____ declarar que no vinguen.
6. Sempre diu que _____ estalviar, si volguéreu comprar un cotxe.
7. Si _____ treballar no dirien tot això.
8. Vosaltres _____ entrar per la finestra perquè la porta estava tancada.
9. Tu _____ llavar la roba, la setmana passada.

Perífrasi de probabilitat

Utilitzem aquest tipus de perífrasi quan no estem segurs que l'opinió que formulem respon a la realitat. Aquesta idea es pot expressar amb **deure + infinitiu** (equivalent a un verb acompanyat d'un adverb de dubte com probablement, potser, tal volta, tal vegada, etc.):

Eviteu

L'ús del **futur** per a expressar la probabilitat en el present tal com es fa en castellà:

~~*Seran ja les set~~ (Deuen ser ja les set), ~~*Hauran tingut problemes~~ (Deuen haver tingut problemes).

L'ús del **condicional** per a expressar la perífrasi de probabilitat en el passat:

~~*No en serien més de quinze en la reunió~~ (No devien ser més de quinze en la reunió).

Intercalar la preposició **de** entre el verb deure i l'infinitiu:

Deuen ser les tres, i no ~~*Deuen de ser les tres~~.

L'ús de la construcció ***Igual....**, com en el cas:

~~*Igual ve el meu amic d'excursió~~ (Pot ser que vinga el meu amic d'excursió, o Potser vindrà el meu amic d'excursió).

• En present

Deuen ser ja les set. (Probablement ja són les set).

Deuen trobar-se ara a Vinaròs. (Tal vegada ara es troben a Vinaròs).

• En passat

Devies estar cansada. (Potser estaves cansada).

Degueren veure l'eclipsi a la frontera. (Tal volta eren a la frontera veient l'eclipsi).

• En futur

Ja no deuran tardar, si fa una hora que han eixit. (Probablement estan a punt de venir).

Ex7. Ompliu els buits amb les formes adients de *deure* o *haver* de:

1. És una obligació, tothom _____ arribar a l'hora.
2. Amb la vaga de transports, Anna _____ arribar tard.
3. Tu _____ de callar quan el concert comença.
4. Vosaltres _____ tenir en compte que en aquests moments _____ ser difícil eixir.
5. La setmana passada, elles _____ dir que ens havíem perdut i per això _____ donar tantes explicacions.
6. És tard i els xiquets _____ anar a gitar-se.
7. _____ semblar estrangers, nosaltres, amb aquests pantalons curts.
8. Tinc mal de cap, _____ estar malalta.

Perífrasi d'imminència

La imminència —successió sense intervals entre dues accions— s'expressa en el present amb les perífrasis **estar a punt de + infinitiu** / **estar per + infinitiu**:

La llet està a punt de bullir.
El vaixell està per arribar.

Si ens referim al passat (i, aleshores, a més d'imminència, s'ha de parlar de conat, d'intent) es pot emprar la perífrasi **anar a + infinitiu**:

Ho anava a dir, però em vaig repensar.
Quan hem entrat, li anava a telefonar.

Si ens referim al futur, es incorrecte l'ús de la perífrasi **anar a + infinitiu**, i es recomana posar el verb en **futur**, precedit de l'adverbi **ara**:

Ara us diré el que va passar.
Ara veurem el segon acte.

Ara bé, quan el verb **anar** manté el sentit primigeni de 'desplaçar-se d'un lloc a un altre' no hi ha cap perífrasi i, per tant, el seu ús és plenament correcte:

Me'n vaig a fer un encàrrec. Tardaré una hor.
M'agrada més anar a comprar a les botigues tradicionals.

Atenció amb la perífrasi castellana "ir a + inf", que el català rebutja per no provocar confusions i malentesos:

*La comissió va a reunir-se podria intepretar-se en passat (La comissió va reunir-se) o en futur (La comissió va a reunir-se). Per això la única solució vàlida és La comissió es reunirà.

Ex8. Corregiu les frases següents:

1. Anem a veure de què tracta el tema _____
2. La setmana que ve va a celebrar-se la cimera del G-8 _____
3. D'ací a dues setmanes l'equip de futbol va a jugar la final a París _____
4. El mes d'abril va a tenir lloc la Fira del Moble _____
5. Els sindicats i la patronal van a reunir-se divendres vinent _____
6. Els països europeus van a aturar les emissions de gasos contaminants _____
7. Els llibreters van a proposar al govern una rebaixa dels llibres de text _____

Remarques sobre les perífrasis d'infinitiu i de gerundi

1. La perífrasi ***Estar al + infinitiu** és un calc del castellà i hem de substituir-la per una construcció equivalent en català amb el significat d'imminència d'una acció.

El professor está al caer.
El professor *está al caure.
El professor està a punt d'arribar.

2. ***Ser de + infinitiu** és una altra perífrasi calcada del castellà que indica 'necessitat de realitzar una acció'. En català podem substituir-la amb el verb caldre.

Es de esperar que este año apruebe las oposiciones.
Cal esperar que enguany aprobe les oposicions.

3. La perífrasi ***Portar + gerundi** és també incorrecta. Pretén expressar un sentit duratiu i marcar-ne els límits temporals. Cal substituir-la per fer + expressió temporal + que.

Llevo media hora esperándote.
*Porte mitja hora esperant-te.
Fa mitja hora que t'espere.

4. ***Venir + gerundi**. Aquesta perífrasi també està calcada del castellà, i és incorrecta. Té valor de continuïtat, que en català hem d'expressar d'altres maneres.

Os lo vengo diciendo desde hace treinta años.
Us ho *vinc dient des de fa trenta anys.
Fa trenta anys que us ho estic dient.

Ex9. Corregiu, si cal, les frases següents:

1. Tinc que sortir a comprar el diari perquè ja ha d'haver arribat.

2. Avui tens de fer això i no deus tardar a acabar-ho.

3. S'ha acabat la gasolina i devem empényer el cotxe.

4. Vaig a deixar-vos-ho tot preparat. Així, no caldreu moure-vos.

5. Ell, cal presentar els deures aquesta vesprada. Per això no haurà vingut.

6. No trobe Pere enlloc. Se n'haurà anat a sa casa.

7. Hi ha que posar-se d'acord.

8. Els vassalls tingueren que inclinar-se davant del senyor.

9. No va ser precis que els molestàrem.

10. La comissió va a reunir-se demà perquè té que prendre una decisió molt important.

Ex10. Tradueix les frases següents:

1. Tenía que irme. Era preciso que me fuera.

2. No tendrás que preocuparte por nada.

3. Usted tendría que calmarse. Ustedes deberían calmarse.

4. Hubo que tenerlo muy en cuenta.

5. Usted debería llevar gafas.

6. Debe de ser muy tarde, ¿no crees?

7. Tuvieron que ganar mucho dinero porque el negocio funcionaba muy bien.

3. Verbs transitius i verbs intransitius

Els verbs transitius són aquells que exigeixen un complement directe per arrodonir el sentit de l'oració. Així, per exemple, un verb com comprar només adquireix el seu significat ple quan especifiquem la cosa que comprem. Si diem Pere compra, la proposició està mancada de sentit. Si, per contra, diem Pere compra cerveses, l'oració adquireix un sentit ple. Els verbs intransitius, per contra, es construeixen sense complement directe.

El problema rau en el fet que alguns verbs que en valencià són transitius en castellà no ho són (i a l'inrevés), cosa que ha provocat que en valencià utilitzem de vegades malament el règim verbal d'alguns verbs en calcar-los del castellà.

Seguidament donem dues llistes, una de verbs que en valencià són intransitius però en castellà transitius, i una altra de verbs que en valencià són transitius però en castellà intransitius.

Hem de tenir en compte també que, en alguns casos, un mateix verb pot funcionar com a transitiu o com a intransitiu.

Són verbs intransitius

Avortar

~~*L'exèrcit avortà el colp d'Estat.~~

L'exèrcit va fer avortar el colp d'Estat.

Callar

~~*Les bombes no callaran el poble.~~

Les bombes no faran callar el poble.

Cessar

~~*El president ha cessat el ministre de l'Interior.~~

El president ha fet que el ministre de l'Interior cesse en el seu càrrec.

Córrer

~~*Diumenge que ve correrem la marató.~~

Diumenge que ve correrem en la marató.

Dimitir

~~*El conseller ha dimitit el subsecretari.~~

El conseller ha fet dimitir el subsecretari.

Esmorzar, dinar, berenar i sopar

~~*Hem dinat olleta de carn.~~

Per a dinar hem menjat olleta de carn.

~~*He sopat una cuixa de pollastre al forn.~~

He sopat amb una cuixa de pollastre al forn.

Informar - Quan significa 'fer un informe' és intransitiu.

~~*El ministre ha informat tot el gabinet.~~

El ministre ha emés (ha fet, ha elaborat) un informe per a tot el gabinet.

Obsequiar - Cal tenir en compte que obsequiem persones, no els objectes que es regalen.

~~*L'he obsequiat un llibre antic.~~

L'he obsequiat amb un llibre antic.

Recórrer - Quan significa 'interposar un recurs' és intransitiu.

~~*Ha recorregut la sentència.~~

Ha recorregut contra la sentència.

Són verbs transitius

Acabar

~~*Quan acabaràs amb aquella obra?~~

Quan acabaràs aquella obra?

Apropiar-se

~~*Es van apropiat de tot el patrimoni dels seus pares.~~

Es van apropiat tot el patrimoni dels seus pares.

Carregar

~~*Sempre carrega amb totes les conseqüències.~~

Sempre carrega totes les conseqüències.

Complir

~~*Cal complir amb els deures.~~

Cal complir els deures.

Continuar

~~*Hem de continuar amb el nostre treball.~~

Hem de continuar el nostre treball.

Córrer

~~*La notícia ha corregut per tot el poble com la pólvora.~~

La notícia ha corregut tot el poble com la pólvora.

Dimitir

~~*Ha dimitit del càrrec de secretari.~~

Ha dimitit el càrrec de secretari.

Donar

~~*Heu de donar de menjar al qui té fam.~~

Heu de donar menjar al qui té fam.

Encertar

~~*L'alumne va encertar amb la solució.~~

L'alumne va encertar la solució.

Entrenar

~~*Cruyff entrenava en el Barça.~~

Cruyff entrenava el Barça.

Faltar

~~*Falta per acabar el tema 69.~~

Falta acabar el tema 69.

Parlar

~~*Parla en anglés molt fluidament.~~

Parla l'anglés molt fluidament.

Quedar-se

~~*Quede's amb el canvi.~~

Quede's el canvi.

Somiar

~~*De petit somiava a ser model.~~

De petit somiava ser model.

Tirar i estirar

~~*El cavall tira del carro amb força.~~

El cavall tira el carro amb força.

4. Verbs pronominals i no pronominals

Els verbs pronominals són aquells que es conjuguen necessàriament amb el pronom reflexiu. Com en l'apartat anterior, trobem verbs que en valencià pronominalitzen indegudament a causa de la influència de verbs castellans pronominalitzats i, també, el cas contrari; és a dir, verbs que en valencià són pronominals i no els pronominalitzen perquè en castellà no ho són.

A continuació us oferim dues llistes. La primera de verbs pronominals i la segona de verbs valencians no pronominals.

Són verbs no pronominals

Albergar

~~*El representant s'albergà en un hotel luxós.~~
El representant albergà en un hotel luxós.

Anar

~~*S'ha anat de passeig.~~
Ha anat de passeig.

Callar

~~*Calla't!~~
Calla!

Caure

~~*Es caigué del cavall perquè estava marejat.~~
Caigué del cavall perquè estava marejat.

Conéixer

~~*Es coneix el país com si hi haguera nascut.~~
Coneix el país com si hi haguera nascut.

Coure

~~*La paella s'ha cuit massa.~~
La paella ha cuit massa.

Demanar

~~*Si vols el disc, demana-te'l.~~
Si vols el disc, demana'l.

Estar - No es pronominalitza en el sentit de 'romandre en un estat determinat'.

~~*Has d'estar-te quiet!~~

Has d'estar quiet!

- Quan significa 'simular' no admet el pronom reflexiu.

~~*No et faces el saberut, que ja et coneixem.~~

No faces el saberut, que ja et coneixem.

Fumar

~~*Es fuma sis paquets diaris de tabac negre.~~

Fuma sis paquets diaris de tabac negre.

Marxar

~~*Es va marxar sense acomiadar-se.~~

Va marxar sense acomiadar-se.

Olorar

~~*Jo m'olore que ací algú amaga alguna cosa.~~

Jo olore que ací algú amaga alguna cosa.

Omplir

~~*Tothom s'omple les butxaques.~~

Tothom omple les butxaques.

Prendre - No pronominalitza en el sentit de 'consumir'.

~~*Els meus amics sempre es prenen vodka amb taronja.~~

Els meus amics sempre prenen vodka amb taronja.

Quedar - Quan significa 'tornar-se, esdevenir', no admet el pronom reflexiu.

~~*S'ha quedat geperut a causa de l'edat.~~

Ha quedat geperut a causa de l'edat.

Riure

~~*La meua cosina sempre està rient-se.~~

La meua cosina sempre està rient.

Saber

~~*El meu germà no se sap la llicó d'història.~~

El meu germà no sap la llicó d'història.

Témer

~~*Em tem que enguany no podré estiuejar a la platja.~~

Tem que enguany no podré estiuejar a la platja.

Són verbs pronominals

Aprimar-se, engreixar-se

~~*Enguany has aconseguit aprimar moltíssim.~~
Enguany has aconseguit aprimar-te moltíssim.

Desdejunar-se

~~*Avui no has desdejunat res.~~
Avui no t'has desdejunat res.

Entrenar-se

~~*Els futbolistes han d'entrenar tots els dies.~~
Els futbolistes han d'entrenar-se tots els dies.

Pensar-se - Exigeix el pronom reflexiu quan significa 'creure'.

~~*Què penses que volia dir-nos el teu oncle?~~
Què et penses que volia dir-nos el teu oncle?

10. Esmeneu en les frases següents els errors que hi trobeu:

1. Enguany no vull córrer la maratón _____
2. No t'entenc, com si parlaves en xinés _____
3. Si ho desitges, pots quedar-te amb els mobles _____
4. S'ha caigut escales avall perquè ha relliscat _____
5. Sempre es riu de les coses que dius _____
6. Ho vaig passar molt bé en la teua casa _____
7. Crec que aquest estiu m'albergaré en una casa rural _____
8. Tots els dies esmorze un entrepà de truita _____
9. Maria es fuma tres cigarretes per minut! _____
10. Calleu-vos, per favor, que no oïc res! _____
11. La Junta de Govern ha informat desfavorablement el cas _____
12. He d'entrenar tots els dies per no perdre pes _____